

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_28_MACOCHA		
Název materiálu:	Macocho		
Předmět:	Zeměpis	Ročník:	8.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	18. 3. 2013
Jméno autora:	Mgr. Božena Přikrylová		
Klíčová slova:	Přírodní poměry Jihomoravského kraje, poloha kraje, povrch, podnebí, vodstvo, nerostné zdroje, krajiny, chráněné území, propast Macocha.		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák s pomocí map ve školním atlase charakterizuje přírodní poměry Jihomoravského kraje. Uvede příklady cenných přírodních lokalit regionu. Na základě práce s textem si rozšíří povědomí o Moravském krasu.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Kompetence k učení, spolupráce a komunikace.		
Anotace, metodický list:	Materiál je určen pro žáky ke zpracování charakteristiky přírodních poměrů Jihomoravského kraje. Obsahuje návodné otázky pro práci dvojic s atlasem. Textová část zahrnuje pověst o Macoše, encyklopedickou informaci o ní a osnovu pro samostatný zápis žáků.		
Použité zdroje:	<p>Http://www.propast-macocha.cz: <i>Pravdivá pověst propast Macocha</i> [online]. 2011 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: http://www.propast-macocha.cz/povest-macocha.html</p> <p>Macocho. In: <i>Wikipedia: the free encyclopedia</i> [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Macocho</p> <p><i>Školní atlas České republiky</i>. Praha: Kartografie, 2002.</p> <ul style="list-style-type: none"> Obrázek Na dně propasti <p>http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/77/MacochoDno.jpg/220px-MacochoDno.jpg</p>		

Popis hodiny	<p>Evokace: Hádání kraje, o kterém se žáci budou dnes učit. Učitel pokládá otázky, žáci si zapisují do sešitu indicie. Kdo zná odpověď, hlásí se, ale nevykřikuje. Učitel hádání končí, když žáci znají odpověď na prvotní otázku.</p> <p>Uvědomění si významu:</p> <p>a) Práce ve dvojici s atlasem: Žáci dostanou seznam otázek, na které si vyhledávají v atlase odpovědi, odpovídají si navzájem (přiměřená hlasitost).</p> <p>b) Společné shrnutí: pod vedením učitele.</p> <p>c) Práce s textem:</p> <p>d) Sdělování ve čtveřici: Žáci navzájem sdělují, o čem četli.</p> <p>Reflexe: Samostatný zápis o Macoše do připravené osnovy. Shrnutí, hodnocení.</p>
---------------------	--

Macocha

Evokace

Příklady otázek k hádání:

Jak se jmenuje město se zámekem a minaretem, které má podobný název jako chladnička?

Ve kterém městě se jezdí silniční závody motocyklů?

Které okurky jsou v Česku nejvyhlášenější?

Kde ještě lidé chodí o svátcích v kroji?

Kde bojovali v naší zemi francouzští vojáci vedení Napoleonem?

V kterém městě sídlí Ústavní soud ČR?

Která moravská řeka se vlévá do Dunaje?

Uvědomění si významu

Úkoly k práci s atlasem ČR:

1. Vymez polohu Jihomoravského kraje. Uveď sousední kraje. Vyhledej, které okresy patří do kraje.
2. Charakterizuj povrch Jihomoravského kraje.
3. Které krasové oblasti se v kraji nacházejí?
4. Charakterizuj podnebí kraje (teploty, srážky, podnebná oblast).
5. Popiš vodstvo kraje (řeky, vodní plochy).
6. Vyhledej, která území jsou v Jihomoravském kraji chráněna?

Práce s textem:

Přečtěte si následující text po odstavcích, po přečtení si sdělte ve dvojici z každého odstavce po 1 informaci.

Reflexe

Zápis

Propast Macocha

- V M _____ k _____, součást P _____ j _____.
- Hloubka _____
- První sestup do Macochy vykonal v roce _____ krasový badatel _____ A _____.
- Punkevní jeskyně byly objeveny roku _____. Roku 1933 zpřístupnili cestu p _____
ř _____ P _____.
- Podle čeho byla pojmenována propast Macocha?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pravdivá pověst propasti Macocha

V nedaleké vesnici Vilémovice žil mladý sedlák Hálek. Jednoho dne jeho žena začala postonávat, chřadla, až jednoho dne zavřela oči navždy a nechala po sobě malého chlapce, sirotka.

Za nějaký čas se sedlák znovu oženil, hospodářství vzkvétalo a sedlák se začal opět usmívat. A než se sešel rok s rokem, nové hospodyně se narodil chlapeček. To bylo radosti! Zato na Martina, na toho sirotka, přišly zlé časy. Ať dělal, co dělal, nic nebylo maceše po chuti, pořád jen hubovala. Inu proto na něj zanevřela, že právě on dostane celé hospodářství, a její vlastní dítě nic.

Sedlák si brzy všiml, že Martin se má u nové mámy zle. Tajně mu přilepšoval, ale nahlas si netroufal před ženou nic povědět, myslil si: Nač dělat v chalupě rozbroje? Žena je pracovitá, pořádná, však se to nějak samo srovná.

Jednou v létě jel hospodář do města na trh a mladšího synka vzal s sebou. Doma zůstala panímáma sama s Martinem. Řekla mu: "Víš, co? V lese je plno jahod, vezmeme si hrnky a nasbíráme si jich." Chodili po lese, na stráni našli v trávě plno voňavých jahod, keře byly obsypané malinami a brzy měli vrchovaté džbánky. Až najednou se dostali do míst, kam si málokdo z vesnice troufl. Černala se tu propast, temná, studená a hluboká, až se tajil dech a v té propasti se zelenalo jezero a o tom si lidé vykládali, že nemá dno. Selka i chlapec se zarazili a chtěli rychle odejít odtud pryč, tu si macecha všimla, že na srázu propasti roste jahodí a v něm se červenají jahody, pěkné a velké, až se smály. Bleskla jí hlavou hrozná myšlenka. Rozhlédla se, jestli jsou v lese sami, a řekla Martinovi na oko laskavě: "Podívej se na ty pěkné jahody! Natrhej je, byla by to věčná škoda, nechat je být." Martin se bál, ale odepřít maceše, to si taky netroufal. Naklonil se nad okraj propasti a tu do něho selka strčila, až zavrával, pustil hrnek a padal do hlubiny.

Macecha se otočila a prchala od propasti, ještě pořád slyšela, jak Martin vykřikl. Bloudila po lese, jako by ji někdo štvál, a stále jasněji si uvědomovala, co provedla. Copak by jí to mohl někdo odpustit? Mohla by ještě spokojeně žít? Jako by ji nohy samy donesly znovu k propasti, zakryla si oči a skočila dolů.

Sedlák se vrátil z města, vypřáhl koně a vůz dal do kolny. Přejde do jizby, ale v chalupě prázdná, pec studená, chlapec i žena někde pryč. Už zvonilo klekání, a oni pořád nikde, a navíc se začalo mračit, chystalo se k bouřce. Šel se tedy optat k sousedům, kam šli: "Vzali si hrnky a šli do lesa na jahody," dověděl se. Padla na něho divná úzkost.

Už neměl doma stání, nečekal, sebral se a rovnou do lesa. Chodil křížem krážem, volal a poslouchal, všecko nadarmo. V tom se spustila, divoká bouřka, vítr ohýbal stromy a hrom bil, jako by se nebe hroutilo. Poslouchal a zdálo se mu, jako by v tom rachocení slyšel slabý pláč. A přímo od propasti! Sebral všecku odvalu, lehl si nad sráz, naklonil se nad hlubinu a polekal se! Mnoho metrů pod ním visel na větvích borovice jeho Martin. "Drž se, jen ještě chvíli se drž, doběhnu pro lano, vytáhneme tě!"

Běžel zpátky do vesnice, svolal sousedy, pobrali provazy a žebříky a spěchali cestou necestou k propasti. Přišli ještě včas. Vytáhli Martina nahoru. Byl promoklý a odřený, místo řeči jen plakal. "Kde je máma?" ptal se sedlák. Teď se teprve dověděli, jak Martin padl do propasti a jak zázračně se zachránil. A macecha? Na srázu propasti, na jednom křoví, co rostlo z jeho úbočí, našli šátek. Už si domysleli, co se stalo.

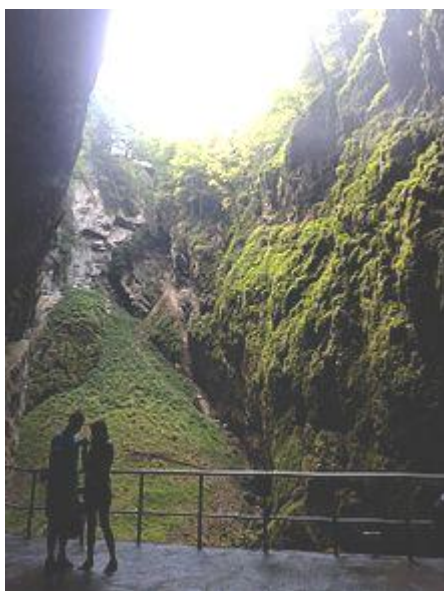
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Od těch dob se propasti říká Macocha. A za bouřlivých dnů, když se po lese honí vítr a bije hrom, bývá slyšet z propasti pláč. To prý v ní nařiká nešťastná macecha ...

[Http://www.propast-macocha.cz](http://www.propast-macocha.cz): Pravdivá pověst propast Macocha [online]. 2011 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://www.propast-macocha.cz/povest-macocha.html>

Macocha

Na dně propasti

Propast Macocha je nejznámější propast v oblasti Moravského krasu a součást komplexu Punkevních jeskyní. Největší hloubka propasti je 138,4 m.[1] Na dně propasti se nacházejí Horní a Dolní macošské jezírko. Propast se nachází ve výběžku katastrálního území Vilémovice u Macochy obce Vilémovice, poblíž trojmezí s katastrálními územími Ostrov u Macochy obce Ostrov u Macochy a Suchdol v Moravském krasu obce Vavřinec.

V roce 1901 vykonal do Macochy první sestup známý krasový badatel Karel Absolon, čímž začala éra dalších objevů. Roku 1909 byly objeveny Punkevní jeskyně a roku 1914 bylo propojeno dno Macochy suchou cestou z Pustého žlebu. Cestu ponornou říčkou Punkvou se podařilo zdolat a zpřístupnit roku 1933.

Macocha. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Macocha>